

**Рац Ольга Миколаївна**

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи,  
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця  
м. Харків, Україна*

**Горяник Олеся Вікторівна**

*студентка  
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця  
м. Харків, Україна*

## **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

*У статті узагальнено сучасні проблеми функціонування вітчизняної банківської системи. Запропоновано заходи із підвищення рівня надійності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності банків України.*

**Ключові слова:** банк, банківська система, проблеми функціонування, напрями реформування.

В будь-якій державі, незалежно від економічної системи й способу організації суспільних відносин, банківська система відіграє вирішальну роль, оскільки саме вона забезпечує економіку необхідним обсягом фінансових ресурсів. Розвинута банківська система є необхідною умовою функціонування економіки. Надійний і розвинений банківський сектор має важливу роль у забезпеченні стабільності національної економіки.

Проблеми функціонування банківської системи досліджували такі вчені-економісти як Бойчук М., Дзюблюк О., Коваленко В., Карчева Г., Патрікац Л. [1-5] та ін. Проте особливості функціонування банківської системи України та, відповідно, проблемні аспекти роботи банківських установ в сучасних умовах потребують подальших досліджень.

Метою статті є узагальнення сучасних проблем функціонування вітчизняної банківської системи та визначення основних шляхів щодо їх подолання.

Сучасні банки функціонують в умовах дестабілізуючого впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Нині гостро постає питання забезпечення економічної безпеки банківської системи держави як основи фінансової системи. Так, з 2013 р. у вітчизняному банківському секторі розпочався масовий процес реорганізації та ліквідації банків, обумовлений кризовими явищами в економіці. Проте, роботу банків, які залишились на ринку не можна визначити як успішну, оскільки впродовж двох останніх років фінансово-кредитні установи здійснюють збиткову діяльність.

Також спостерігається відтік іноземного капіталу з банківської системи України через втрату іноземними інвесторами стратегії розвитку. Відсутність достатніх умов для здійснення банківського бізнесу, суттєве скорочення споживчого, іпотечного та інших видів кредитування, в тому числі й в

іноземній валюті є основною причиною виведення активів іноземних банків з країни.

Однією з основних проблем банківського сектору залишається недовіра населення до банківських установ, рівень якої постійно підвищується. Цьому сприяють макроекономічна нестабільність, негативний досвід взаємодії клієнтів з банками в кризовий період, недостатній рівень захисту прав споживачів фінансових послуг, непартнерська поведінка банків по відношенню до своїх клієнтів, відсутність у банках єдиних стандартів якості обслуговування.

Отже, тривала економічна криза негативно відобразилась, в першу чергу, на банківській системі. Внаслідок постійного впливу негативних факторів банківський сектор України знаходиться у кризовому стані: відбувається масова ліквідація банків, спостерігається високий рівень збитковості, зростає недовіра населення.

Таким чином, світова фінансова криза та тенденції післякризового періоду в вітчизняній економіці сприяли тому, що банківська система України як ключова частина грошово-кредитної системи країни не стала ефективним механізмом для реформування економіки.

Дослідження сучасного стану банківського сектору дозволило виділити найважливіші проблеми функціонування вітчизняних банків, такі як:

- недостатня капіталізація банківських установ, що відбивається на фінансовій стійкості банківської системи;
- залежність національної валюти від долару США, та, як наслідок девальвація національної грошової одиниці;
- низький рівень ризик-менеджменту більшості банків, в тому числі низький рівень стандартів управління платоспроможністю та ліквідністю;
- низький рівень довіри населення країни до банківської системи, і як наслідок, - зниження обсягу грошових потоків;
- відтік вкладів в іноземній валюті, що обмежує можливості для зростання економіки України;
- подорожчання кредитних ресурсів та як наслідок, скорочення обсягів банківського кредитування;
- недосконалість законодавчо-правової бази щодо захисту інтересів клієнтів, механізму банкрутства, злиття банківського та промислового капіталу та ін.;
- низька ефективність нагляду за банками та іншими фінансовими установами, що не дає можливості вчасно упередити розвиток ризиків;
- відсутність належної інфраструктури ринку капіталу, у т. ч. фондового ринку;

Отже, такий стан справ потребує комплексного вирішення проблем як на макро- так і на мікроекономічному рівні. Актуальним завданням загальнодержавної політики є підвищення довіри до банківських установ, оскільки це дозволить відчутно прискорити розвиток економіки країни.

Для вирішення визначених авторами дослідження проблем, а також з метою підвищення рівня надійності, фінансової стійкості та

конкурентоспроможності вітчизняного банківського сектору, на нашу думку, необхідно вжити таких заходів:

- докапіталізувати банки, в тому числі за рахунок активізації процесів об'єднання та злиття банків, збільшення резервного фонду, залучення нових акціонерів;

- удосконалювати структуру капіталу, активів та зобов'язань з метою забезпечення ліквідності та фінансової стійкості банків;

- удосконалювати нормативно-правове забезпечення банківської діяльності;

- підвищувати дієвість впливу інструментів монетарної політики НБУ на економіку країни;

- підвищувати ефективність банківського регулювання та нагляду з боку НБУ;

- скасувати валютні обмеження для припинення відтоку валютних депозитів;

- підвищувати технологічність та комп'ютеризацію банківських операцій, розробляти та удосконалювати системи дистанційного банківського обслуговування;

- впроваджувати системи фрод-моніторингу банківських операцій, посилювати захист прав та інтересів клієнтів банку;

- підвищення рівня якості послуг, що надаються суб'єктам економіки України та фізичним особам фінансово-кредитними установами.

Перспективи розвитку банківських установ будуть залежати як від швидкості та повноти подолання проблемних явищ, так і від загальної економічної ситуації, яка ймовірно буде ключовим фактором при визначенні стратегії розвитку банків, ситуації на світових ресурсних ринках і ринках капіталу.

### **Список використаних джерел:**

1. Дзюблюк О.В. Іноземний капітал у банківській системі України: вплив на розвиток валютного ринку та діяльність банків [Текст] / О. В. Дзюблюк, О. М. Владимир // Вісник Національного банку України. -2014. –№5. -С. 26-33.

2. Карчева Г. Т. Ефективне управління активами і пасивами необхідна умова фінансової стійкості банку / Г. Т. Карчева, О. Я. Карчева // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1: Економіка. - 2014. - №1. - С. 240-249.

3. Коваленко В. В. Трансформаційні напрями розвитку банківської системи України / В. В. Коваленко // Економічний форум. – 2015. - №2. - С. 28-34.

4. Патрікац Л. Глобалізація і банки: проблеми, перспективи / Л. Патрікац, М. Бойчук // Вісник НБУ. – 2012. - № 1 – С. 46-49.

5. Рац О.М. Дослідження конкурентних переваг банків на депозитному ринку України / О.М. Рац, Ю.С. Тисячна // Проблеми економіки. – 2014. - №4. - С. 388-394.